

Dr. Stefan Zipse: Block Exemption- Az Európai Unió csoportmentességi rendelete

Mi fog változni és miért fontos a vertikális csoportmentességi rendelet a mezőgazdasági és az építőipari gépek ágazatában? Miért és milyen módon hat ez a gyártókra és a forgalmazókra? Ezeket a kérdéseket válaszolta meg Zipse úr, a CLIMMAR felkért előadója.

A mezőgazdasági és építőipari gépek kereskedelménél is előfordulnak olyan záradékok, amelyek korlátozzák a versenyt:

- Versenytilalmi záradékok
- A jogosulatlan viszonteladóknak értékesítés tilalom
- Vásárlási kötelezettségek
- Ajánlott vagy maximális ár
- Kizárólagos forgalmazási jogok
- Szelektív forgalmazás

Ezt nem értem: Nagy a verseny ebben a szektorban, nem lehet bizonyos módon együttműködni a gyártókkal. Fontos, hogy ne legyenek olyan szelektív értékesítési rendszerek, amik korlátozzák a változásokat. De az európai jog általában tiltja a versenyt korlátozó megállapodásokat. Pl. a 101. cikk azt mondja ki, hogy a gyártók, gyakorlatilag korlátozó kitételeket nem fogalmazhatnak meg a szerződéseikben. pl. BMW

101. cikk (1) bek. EUMSZ 1. cikk (az Európai Unió működéséről szóló szerződés)

"A közös piaccal összeegyeztethetetlenek a következők: tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásainak döntése és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása".

Kérdés az, hogy a korlátozások mindig rosszak a verseny szempontjából? Az Európai Bizottság véleménye szerint a versenyt korlátozó megállapodásoknak mégis lehet versenybarát hatásuk a hatékonyságnövekedés révén, ha az meghaladja a versenykorlátozás negatív hatásait. Pl.:

- Kvalifikált tanácsok és hatékony szolgáltatás biztosítása
- A tranzakciós és forgalmazási költségek csökkentése
- Az értékesítés és a beruházások optimalizálása

Az EU Bizottsága ezért kivételeket (mentességeket) engedélyezett a versenykorlátozó záradékok általános tilalma alól, ezek bizonyos típusú szerződésekre vonatkoznak, és érintik a mi szektorunkat is.

A Csoportmentességi rendelet (BER - Block Exemption Regulation)- kimondja

Az EUMSZ 101. cikkének (3) bekezdése szerint és az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdésében foglalt általános versenytilalmi kötelezettség alól a megállapodások bizonyos csoportjai esetében mentesség adható. A "csoport" a megállapodások bizonyos csoportjait jelenti, amelyek versenyhatásuk egységessége miatt egységes értékelés alá tartoznak. A 720/2022 vertikális csoportmentességi rendelet a gyakorlatban az egyik legjelentősebb csoportmentességi rendelet. A vertikális csoportmentességi rendelet 2. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a vertikális megállapodásokban a versenykorlátozó záradékok alkalmazását, amennyiben azok megfelelnek bizonyos feltételeknek, és nem minősülnek súlyos korlátozásnak:

- Vertikális megállapodás megléte (pl. a gyártó és a kereskedő közötti forgalmazási megállapodások).

- Az érintett vállalkozások 30 %-nál kisebb piaci részesedése az érintett piacon (a 720/22 csoportmentesítési rendelet 3. cikkének (1) bekezdése).
- Nincsenek a csoportmentességi rendeletben felsorolt súlyponti korlátozások; ezek azok a "játékszabályok", amelyeket a gyártónak be kell tartania.

A vertikális csoportmentességi rendelet (új) „játékszabályai”

- Korlátozott információcsere a kettős forgalmazásban

Kettős forgalmazásról akkor beszélünk, ha a gyártó a termékeit egyrészt a kereskedői hálózaton, másrészt a közvetlen forgalmazáson keresztül kínálja, azaz a kereskedő versenytársa a kereskedelem szintjén. A mezőgazdasági és építőipari gépek ágazatában valószínűleg ez a helyzet gyakori.

- A gyártó és a kereskedő közötti információcsere
A forgalmazó és a gyártó közötti információcserének mostantól közvetlenül a vertikális megállapodás (a kereskedői megállapodás) végrehajtására kell vonatkoznia, és elő kell segítenie a szerződéses áruk gyártását vagy forgalmazását.

Korlátozott információcsere a kettős forgalmazásban - Nem engedélyezett:

- Azokra a jövőbeli árakra vonatkozó információk, amelyeken a gyártó vagy a forgalmazó a szerződés szerinti árukat vagy szolgáltatásokat a termelési vagy forgalmazási lánc következő szintjein kívánja értékesíteni. Ez magában foglalja a kereskedő kiskereskedelmi árait is.

Probléma: A gyártó által nyújtott értékesítési segítség/támogatás esete, amikor a kereskedőnek közzé kell tennie ár kalkulációját.

- A vásárlói adatok továbbítása, kivéve, ha ez az információ kötelező

ahhoz, hogy a gyártó vagy a forgalmazó teljesíteni tudja az adott végfelhasználó igényeit, pl. a szerződés szerinti árukat vagy szolgáltatásokat a végfelhasználó igényeihez igazítsa, különleges feltételeket kell biztosítani a végfelhasználónak, beleértve egy ügyfélhűségprogram részeként, vagy javítási szolgáltatásokat nyújtson, beleértve a garanciális szolgáltatásokat;

(2) olyan szelektív forgalmazási megállapodás vagy kizárólagos forgalmazási megállapodás végrehajtására vagy betartásának ellenőrzésére, amelynek keretében a végfelhasználókat a gyártó vagy a forgalmazó számára osztják ki.

A kizárólagos forgalmazási jogok rugalmasabb kezelése a gyártó részéről

- Legfeljebb öt kereskedő oszthat meg egy "kizárólagosnak" kijelölt szerződéses területet.
- Ezek a kereskedők a szerződéses területen egymás között közös forgalmazási joggal rendelkeznek.
- A szerződéses területen kívül elhelyezkedő kereskedők számára a korábbiakhoz hasonlóan megtiltható, hogy aktívan értékesítsenek a területen.

Előny:

- A történelmi vegyes területek (a szerződéses területek nem egyértelmű határai) két vagy több kereskedőhöz rendelhetők.

Hátrány:

- Fokozott márkán belüli verseny a kizárólagos forgalmazási jogok ellenére.

- A szerződéses terület részleges megszüntetését, amely csak szűk határok között megengedett, valójában megkönnyíti.

A viszonteladás korlátozása

- A korábbiakhoz hasonlóan megengedett a jogosulatlan viszonteladóknak történő értékesítés tilalma. Azaz, ha a gyártó egy adott területen nem elégedett az adott forgalmazó teljesítményével, akkor oda „tehet” egy másik kereskedőt, akivel megkötheti a kizárólagos szerződését. Ez problémákat tud okozni, a már meglévő kereskedők tekintetében. Ilyenkor új szerződéseket kell kötni.
- Az új vertikális csoportmentességi rendelet lehetővé teszi azt is, hogy a kereskedőnek kötelessége legyen a nem engedélyezett viszonteladóknak történő értékesítés korlátozását előírni ügyfelei számára, mind az aktív, mind a passzív értékesítésre vonatkozóan.

Probléma: Az értékesítési korlátozások a fogyasztóval szemben is megengedettek és korlátlan időre szólnak?

Online kereskedelem

Az online kereskedelmet csak nagy vonalakban szabályozta a korábbi 330/2010-es vertikális csoportmentességi rendelet. Az új rendeletek célja, hogy figyelembe vegyék az online értékesítés folyamatosan növekvő jelentőségét.

Kettős árképzési rendszerek

- Az online és offline ajánlatok eltérő (szállítói) eladási árai a jövőben megengedettek. Ennek feltétele azonban, hogy az eltérő árképzés ösztönzőket teremtson az online és az offline forgalmazásban történő megfelelő beruházásokhoz.

A kereskedőket és a vásárlókat nem szabad megakadályozni abban, hogy "ténylegesen" használják az internetet a szerződéses áruk online értékesítésére.

A standardok különbözőek a minőségi követelmények, az árak, illetve a kiválasztási folyamatok és útmutatások is eltérőek az offline és online értékesítés területén.

- Korábbi jogi helyzet:

Az offline és online kereskedelemre vonatkozó szabványoknak az elvekben egyenértékűnek kellett lenniük.

- Új jogi helyzet:

Az eltérő minőségi követelmények megengedettek, de azzal a fenntartással, hogy a kiválasztási kritériumok nem vezethetnek az internet, mint forgalmazási csatorna használatának kizárásához.

- Példák:
 - Online ügyfélszolgálat működtetése
 - Biztonságos fizetési rendszerek használata

Online értékesítés

Platformtiltások

- Az EU Bizottság az új csoportmentességi rendeletnél figyelembe vette az Európai Bíróság jelenlegi ítélezési gyakorlatát (C- 230/16. sz. ügy, a Bíróság 2017. december 6-i ítélete "Coty Germany GmbH kontra Parfümerie Akzente GmbH), így az úgynevezett "platformtilalmak", azaz az online piacterek forgalmazási csatornaként való használatának tilalma ezentúl

megengedett lesz, feltéve, hogy a kereskedő továbbra is szabadon fenntarthatja saját online áruházát, és online is hirdethet.

Ár-összehasonlító szolgáltatások

A gyártó által az árösszehasonlító szolgáltatások használatának általános tilalma elfogadhatatlan. Legfeljebb az a kikötés megengedett, hogy az adott ár-összehasonlító szolgáltatásnak bizonyos minőségi követelményeknek kell megfelelnie. Azaz teljesen egyértelműen közzé kell tenni az árakat, hogy összehasonlíthatóak legyenek a vevő számára.

Minimumár-követelmények tilalma

A minimumár-követelmények továbbra is elfogadhatatlanok, mint úgynevezett "viszonteladási ár fenntartása" (RPM - resale price maintenance).

Az EU Bizottsága egyértelművé tette, hogy a gyártó által a kereskedő reklámtevékenységéhez kapcsolódó minimumár-előírások szintén megengedhetetlen viszonteladói árak minősülnek.

Versenytildalmi záradék

Korábbi jogi helyzet

- Csak ötéves időtartamra megengedett.
- Az automatikus meghosszabbítás vagy a határozatlan idejű versenytildalmi kikötés kezdettől fogva érvénytelen volt.

Új jogi helyzet:

A versenytildalmi záradék automatikus meghosszabbítása megengedett, ha a kereskedő az öt év lejártá után korlátozás nélkül újratárgyalhatja a versenytildalmi záradékot, vagy hátrányok nélkül felmondhatja azt.

Probléma: A forgalmazó kompenzációs igénye a forgalmazó rendes felmondása esetén?

Mikor kell alkalmazni a vertikális csoportmentességi rendelet új szabályait?

2022. 06.01.-én lépett hatályba a csoportmentességi rendelet, 2023 május 31-ig van átmeneti időszak. A 2022.06.01.06. előtt már meglévő forgalmazási megállapodásoknak 2023.06.01-ig nem kell megfelelniük az új szabályoknak. A gyártóval kötött szerződéseket ezért át kell nézni, hogy biztosan megfelelnek-e a majd jövő május 31-től ténylegesen életbelépő törvényi szabályozás feltételeinek.

Összegzés

- Az új vertikális csoportmentességi rendelet néhány előnyt, de sajnos számos új kockázatot is jelent a kereskedők számára.
- A gyártók további hatásköröket kaptak a forgalmazók szabályozására.
- Feltételezhető, hogy sok gyártó élni fog ezekkel az új lehetőségekkel és 2023.05.31-ig lecseréli a meglévő szerződéseket.
- A kereskedőszövetségek a szerződéskötések során a kereskedői érdekeket összefogják, és nagyobb tárgyalási erővel rendelkeznek a gyártóval szemben, mint az egyes kereskedők.